

CERTIFICO: Que el Ple de l'Ajuntament de Benifallet, en sessió ordinària de data 13 de novembre de 2020, va aprovar amb el vot a favor de CP-Benifallet i ERC-AM, l'acord que literalment es transcriu, sense perjudici del que disposa l'article 206 del ROF:

15. Proposta d'aprovació, si s'escau, de l'Acord per formar part del projecte Stolpersteine del Memorial Democràtic per recordar les víctimes del nazisme: FRANCISCO MARGALEF TREIG, ANTONIO POVILL TRILLA, TOMAS SALAET ARTIOLA I JOAQUIN CID PASANAU

Fets

En l'article 54, l'Estatut determina que la Generalitat i els altres poders públics han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya, com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques.

El Memorial Democràtic és l'organisme que dona resposta a aquest article de l'Estatut. És una institució de tothom: persones, entitats i organismes que tenen la voluntat de recuperar la nostra memòria històrica.

Fonaments de dret

[Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic](#)

[Decret 145/2008, de 15 de juliol, pel qual s'aproven els Estatuts del Memorial Democràtic](#)

[El Memorial Democràtic, organisme de la Generalitat de Catalunya](#)

[Estatut d'Autonomia: Article 54. Memòria Històrica](#)

[Llei 11/2011, del 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa](#)

En conseqüència, **S'ACORDA:**

Aprovar la següent proposta que s'enviarà al Memorial Democràtic per iniciar tot l'expedient de l'homenatge als deportats benifalletencs:

"ACORD PER FORMAR PART DEL PROJECTE STOLPERSTEINE DEL MEMORIAL DEMOCRÀTIC PER RECORDAR LES VÍCTIMES DEL NAZISME FRANCISCO MARGALEF TREIG, ANTONIO POVILL TRILLA, TOMAS SALAET ARTIOLA I JOAQUIN CID PASANAU

Amb la caiguda de Barcelona el gener de 1939, l'exèrcit republicà va iniciar la retirada, quedava sentenciada la Guerra Civil Espanyola del costat dels colpistes que es van aixecar contra el govern legítim de la República el juliol de 1936. Més de mig milió de republicans van haver de creuar la frontera francesa a principis de febrer. Fugint del feixisme van fer cap al patiment que van representar els camps de refugiats o d'internament francesos. Un infern encara major viurien molts ells després als camps de concentració nazi.

I és que amb la invasió de Polònia per part d'Alemanya l'1 de setembre de 1939, l'inici de la Segona Guerra Mundial va afectar directament als refugiats espanyols. La III República Francesa els va pressionar i posteriorment obligar a allistar a les files de l'exèrcit francès davant l'amenaça alemana. Alguns, més tard, ja amb l'ocupació alemana, formarien part de la resistència. Així, 100.000 republicans espanyols van estar a les ordres del Ministeri de Defensa Francès. 10.000 van haver de fer-ho a la legió estrangera i altres unitats militars; entre 30.000 i 35.000 van treballar en indústries d'armament, mines i en tasques agrícoles, i 60.000 ho van haver de fer en Companyies de Treballadors Estrangers per construir defenses, fortificacions, a més de reforçar la cèlebre línia Maginot.

Després de la batalla de Dunkerke i l'evacuació de les tropes aliades, amb la signatura de l'armistici amb Alemanya el 22 de juny de 1940 s'iniciava l'ocupació nazi de França que quedava dividida en la França ocupada i la França col·laboracionista del règim de Vichy. La doble mala sort dels republicans espanyols es materialitzava. Milers d'ells havien estat capturats per l'exèrcit alemany i havien estat traslladats als camps de presoners de guerra anomenats *Stalags*. Però els espanyols mai no van ser considerats presoners de guerra, ja que en ser capturats no vestien uniforme militar, per la qual cosa la seva estada als *stalags* només va ser de trànsit fins al trasllat a altres camps de concentració. A més, el govern de Franco no només se'n va desentendre sinó que els va condemnar davant les autoritats nazis (reunions de Himmler amb Serrano Suñer i de Hitler amb Franco). Passarien a ser considerats apàtrides i lluirien l'estrella blava dels àpatridres als camps de concentració, tot i que cal remarcar que, a Mauthausen, els nazis es van referir sempre a ells com a *rotspanier* (rojos espanyols). Aquesta condició d'apàtrides no només els va marcar en el camp sinó també després en l'alliberament quan ningú no els va reclamar fins que les pressions van aconseguir que França els acabés reconeguent com a presoners seus.

Als camps va començar un nou infern, el del sistema concentracionari nazi, la bestialtat i cruesa del qual només pot ser entès en paraules d'un dels seus presoners, Luis Estaño, recollit al llibre de Carlos Hernández, *Los últimos españoles de Mauthausen*; "Jo encara dubto si va ser major la sort del que es va salvar o la del que es va quedar als camps. Pot semblar una barbaritat, però és una cosa que només podem comprendre nosaltres".

4.427 republicans espanyols van morir als camps de Mauthausen i Gusen. 1.094 eren catalans, entre aquests, el benifallesc Francisco Margalef Treig. Havia estat deportat a Mauthausen el 13 d'agost de 1940 i va ser assassinat a Gusen l'11 de juliol de 1942. També van patir deportació als camps nazis els benifallesc Antonio Povill Trilla, deportat a Mauthausen el 3 de març de 1941 i alliberat el 5 de maig de 1945 en aquest camp; Tomas Salaet Artiola, deportat a Mauthausen el 12 de desembre de 1940 i alliberat a Sankt Lambrecht el 5 de maig de 1945, i Joaquin Cid Pasanau, deportat a Aurigny el 5 de juny de 1944 i alliberat a París l'1 d'agost de 1944.

Per recuperar la seva memòria, l'Ajuntament de Benifallet s'ha posat en contacte amb el Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu de participar en el projecte "Stolpersteine", pedres de la memòria, per mantenir per sempre més el record i treure de l'oblit i fer justícia històrica amb les persones que van ser deportades als camps de concentració, víctimes del nazisme i del feixisme.

El projecte inclou la recerca de la trajectòria d'aquests quatre deportats (veure document adjunt) que s'està realitzant i que aviat es materialitzarà a través del TDR de l'estudiant de Segon de Batxillerat Mireia Margalef Castillo."

Règim de recursos:

Si es vol impugnar la present resolució, que posa fi a la via administrativa, procedeix interposar recurs contenciós administratiu davant el Jutjat Contenciós Administratiu de Tarragona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació.

Alternativament i de forma potestativa, es pot interposar recurs de reposició davant el mateix òrgan que l'ha dictat, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació

I, perquè així consti amb l'advertència dels termes que resultin de l'aprovació de l'acta corresponent, signo aquest certificat

Secretari-Interventor

L'Alcaldessa

Xavier Llanos Serral

Mercè Pedret Ramos